

Od sebičnega gena do boga kot zablode

VILHAR Barbara, Sob 04.08.2007

Odziv na članek v časopisu Delo, 14. aprila

V zadnjem objavljenem pismu g. Novaka je navedena neresnica, ki je s stališča stroke, to je biologije, nikakor ne moremo pustiti brez odgovora.

G. Novak očitno ni dobro seznanjen s temo, o kateri piše, z evlucijsko teorijo in z vsebino knjige Richarda Dawkinsa Bog kot zabloda, o kateri naj bi polemika tekla. Brez enega samega ustrezno utemeljenega argumenta namreč celotno evlucijsko teorijo, ki je osrednji koncept sodobne biološke znanosti, označi za »neodarvinistično godljo brez enega samega dokaza«.

Med drugim g. Novak omenja nedavni poskus kreacionistov, da bi na osnovi teze o inteligentnem načrtu ovrgli evlucijsko teorijo. Evlucijska teorija razlaga, da so kompleksni organizmi (tudi človek) nastali s postopnim spreminjanjem struktur in procesov, ki jih ti organizmi vsebujejo. Temu nasprotuje kreacionist Michael Behe s trditvijo, da se kompleksne strukture, katerih funkcionalnost temelji na usklajenem delovanju mnogih elementov, niso mogle razviti s postopno evlucijo, ker odsotnost enega elementa poruši funkcionalnost cele strukture. Kot primere takšne »nepoenostavljive kompleksnosti« navaja imunski sistem, proces strjevanja krvi in bakterijski biček. Po njegovem mnenju so se te strukture in procesi pojavili v enem koraku na osnovi inteligentnega načrta, ki je dejansko sopomenka za posredovanje Boga v evluciji. G. Szabo je 30. 6. 2007 v tej rubriki o tem zapisal: »Behejevo smešno tezo so seveda (neodarvinisti) že raztrgali, saj evlucija kopira in modificira elemente, ki so prej imeli druge funkcije v telesu.«

V odgovoru g. Novaka lahko preberemo: »Behejeve teze vaši somišljeniki niso raztrgali, še več, nobenega argumenta niso našli, ki bi jo ovrigel.« Ta trditev je neresnična. Biološka znanost ima namreč ogromno dokazov o postopnem evlucijskem razvoju kompleksnih struktur, Behe pa niti enega v podporo svoje teze o nenadnem pojavu takšnih struktur na osnovi inteligentnega načrta. To ni samo mnenje neodarvinistov oz. celotne skupnosti bioloških znanstvenikov, ampak tudi povzetek sodbe v odmevnem sodnem procesu, ki je potekal l. 2005 v ZDA. Proces, v katerem so starši dijakov tožili lokalne šolske oblasti zaradi uvedbe inteligentnega načrta v državno šolo, je vodil sodnik Jones, ki je, mimogrede, republikanec in veren kristjan. Na sodišču so bili soočeni argumenti in dokazi strokovnih prič obeh strani – neodarvinizma in inteligentnega načrta, ki ga je kot kronska priča zastopal Behe. V zvezi z njegovo trditvijo, da biološka znanost nikoli ne bo našla evlucijske razlage imunskega sistema, je nasprotna stran predložila zajeten kup znanstvene literature o postopni evluciji imunskega sistema, objavljene v zadnjih treh desetletjih: 58 znanstvenih člankov, devet znanstvenih knjig in več poglavij iz imunoloških učbenikov. To je le majhen del niza relevantnih znanstvenih objav, katerega začetek sega v l. 1861. Neodarvinisti so sodniku predstavili tudi celo vrsto znanstvenih dokazov za postopno evlucijo strjevanja krvi in bakterijskega bička.

Kljub temu je Behe med pričanjem vztrajal, da predloženi znanstveni dokazi niso zadostni, pri čemer ni predstavil nobenega ustrezno utemeljenega dokaza za svoje lastne trditve. Sodnik je razsodil, da argument za inteligentni načrt temelji zgolj na tem, da od znanosti zahteva nerazumno velike količine dokazov za postopen evlucijski razvoj. Pripomnil je tudi, da je teza o »nepoenostavljivi kompleksnosti« kvečjemu argument proti postopni evluciji, ki ga je znanost že ovrгла, nikakor pa to ni argument v podporo inteligentnemu načrtu. Ravnanje šolskih oblasti, ki so uvedle inteligentni načrt v šolo, je označil kot »osupljivo neumnost«.

O vsem tem Dawkins piše v 4. poglavju svoje knjige. Omenja tudi prejšnje poskuse kreacionistov, da bi spodkopali evolucijsko teorijo na osnovi teze, da se kompleksne strukture, kot sta oko in krilo, niso mogle razviti s postopno evolucijo, ampak s posredovanjem Boga. Tudi te teze je najprej ovrгла znanost, po poskusih uvedbe kreacionizma v ameriške šole pa še izidi sodnih procesov v osemdesetih letih. Bralci si lahko ogledajo znanstvene argumente proti različnim tezam kreacionistov na spletnih straneh www.talkorigins.org.

G. Novak zelo lahkotno prilepi nalepko »nekritični um« celotni skupnosti znanstvenikov, ki že stoletje in pol zbirajo in v skladu z znanstvenimi načeli kritično vrednotijo dokaze o evolucijskem razvoju organizmov. Presojo o tem, kdo je v tem primeru nekritičen, prepuščam bralčevemu kritičnemu umu.

dr. Barbara Vilhar, Sekcija za biološko izobraževanje Društva biologov Slovenije, Ljubljana